

Egy érthető és megnyerő orgonista

Mark Swed

Los Angeles Times

2007. február 13.

A rokonszenves, Magyarországról érkezett Fassang László kihozta Bachból a legjobbat, s közben még a közönséggel is megtalálta a hangot Disney Hall-béli szólóestjén.

Fassang László jóvágású, barátságos mosolyú budapesti fiatalember. A Los Angeles-i Walt Disney Hall-béli, vasárnap esti bemutatkozó koncertjén nem csinált titkot származásából. A koncert első felében Bach- és Brahms-darabokat játszott, majd azon Liszt-művek egyike következett, amelyekben minden csupa jellegzetesen magyar tűz és szenvedély.

A műsor második részében saját Bach- és Brahms-átiratait tolmácsolva a rá jellemző sajátos színeket mutatta meg. Végül a közönségtől kapott témákra improvizált, hogy aztán izgalmas magyar népzenei ráadással zárja a hangversenyt.

Fassangról elmondhatjuk, hogy esetében egy sajátosan speciális magyar fiatalemberrel van dolgunk. Játékában mindezek a magyaros fények mintha csupán adalékok lennének megnyerő jelleméhez; kellemes, egyszerű zenei csevegésként hatottak. Játékának lényege a világosság. Nem annyira színez, mint inkább elválasztja egymástól, ami az eredeti színekben máz és csillogás. Lelkileg közelebb áll Bartókhoz, mint Liszthez vagy Ligetihez. Nagy jövőt jósolok neki.

Fassang Bach-interpretációja különösen figyelemreméltó. A C-dúr Toccata, adagio és fúgával kezdett. A toccata gördülékeny volt, az adagio mélyen kifejező, a fúga színpadias. Rengeteg itt a hangjegy, de Fassang gyorsan és olajozottan játszik, úgyhogy azt gondolom, mindet hallottam.

A toccata lüktetését apró bukkánók akasztják meg, amit Fassang józan természetességgel oldott meg. A fúga nagyszabású szónoklat, a fúgatóma afféle retorikai gumilabda, úgy funkcionál, mint egy kilőtt rakéta. Fassang nem rámenősen vagy erőszakosan játszotta, inkább a gravitációra hagyatkozott, hogy megadja neki a kellő lendületet. Játéka mentes volt minden pizoktól. Egyszóval: ez volt a legjobb, leginspirálóbb Bach-interpretáció, amit az utóbbi években hallottam.

Brahms öt korálelőjátéka következett, előadásukra visszafogottság volt jellemző. Szürke, komor darabok ezek, amelyek nem engednek a közelükbe napfényt. Fassang hatékony megoldást választott: megpróbálta a darabokat eltüntetni. Az öt közül kettő olyan halkán szólt, hogy a közönség akár a köhögésével elnyomhatta a zenét.

Liszt B-A-C-H prelúdium és fúgája dübörgő futamaival, földet rengető basszusaival már önmagában is kitesz egy teljes „orgona-menüt”. Fassang az egészet vibráló zenévé változtatta. Regisztrációja színes és érzékeny volt, de nem vulgáris. A Bach nevére írott fúga afféle hangzó bálványimádat, ami lehet ízléses vagy ízléstelen. Ebben az esetben varázslatosan csillogott.

Ennél is furcsább hódolat kifejezése Bach híres d-moll szóló-hegedű partitájának chaconne-tételét átírni orgonára. Mi értelme pseudo-Bach orgonazenét csinálni, amikor az eredetiben a valaha írt legelképezhetőbb hangzó katedrálisokkal találkozhatunk, mégpedig szinte pillanatról pillanatra? Persze Fassang nem az első, aki a chaconne-t extravagáns orgonadarabbá szabja át, és ezt nem is csinálja rosszul. Az ismétlődő basszustémát olyan látványosan emelte ki, ahogyan a hegedű nem képes rá. A terem megremegett, de Fassang egy pillanatra sem vesztett természetes finomságából.

Brahms négy magyar táncának orgona-feldolgozása inkább elbűvölte a közönséget, semmint táncra perdítette. Itt egy cirkusz, ott egy korcsolyapálya, amott egy kápolna emelkedett a magasba. Fassang a drámai feszültséget a bámulatosan puha billentéssel érte el. Álomszerű magyar táncolás volt ez: lebegő léptek, emberfeletti szökkenések az ég felé.

A tízperces improvizáció jópofa volt a végén. A közönségnek kiosztottak egy darab papírt, amelyen kilenc téma volt feltüntetve: ezekből lehetett választani, vagy hozzájuk írni egy tizediket. Fassang csukott szemmel kihúzott közülük hármat: Bach d-moll toccata és fűgájának kezdetét, Gerschwin Summertime-ját, valamint Liszt 2. magyar rapszódiaját kapta. Legnagyobb örömét a toccata és a Summertime kezdetének összeházasításában lelte, felfedezve, hogy a két dallam illik egymáshoz, legalábbis P. D. Q. Bach stílusában. [P. D. Q. Bach fiktív zeneszerző, J. S. Bach képzeletbeli fia, Peter Schickele zenei humorista „találmánya”.]

Az a sanda gyanúm, hogy ezt már csinálta korábban. De persze nem rossz multság Bachot szvingesíteni, és megmutatni a Gershwin mögött rejlő bachi minőséget. A Liszttel aztán megadatott számára minden, ami egy diadalmas végkifejlethez kellett. Mindez azonban szükségtelen volt. Fassang már az elején levett minket a lábunkról Bachhal.